

**DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR PENTRU O CULTURA
DEMOCRATICĂ ÎN CADRUL PROIECTULUI EDUCAȚIONAL DE
CERCETARE MUZEALĂ „(RE)CUNOAȘTE-ȚI ȚARA”**

**DEVELOPING COMPETENCES FOR A DEMOCRATIC
CULTURE WITHIN THE EDUCATIONAL AND MUSEUM RESEARCH
PROJECT „KNOW YOUR COUNTRY”**

*Ana Palii,
profesoară de istorie și educație
pentru societate, Gimnaziul Hârtop,
Gimnaziul „Mihai Eminescu”, Ghindești, raionul Florești
ORCID: 0009-0004-7241-8411*

CZU: 373.04

Abstract

"(Re)Know Your Country" is an educational museum research project - an active-participative method, the product of students' imagination that involves the transfer of knowledge, skills, abilities, facilitating interdisciplinary approaches and strengthening social skills. It involves the collaboration and partnership of students and teachers from several schools. The purpose of the project is the development of skills for a democratic culture through knowledge of the native land, research of documents, heritage vestiges from the locality and the country.

Key words: project, research, education, partnerships, multidisciplinary.

„Un popor care nu-și cunoaște istoria e ca un copil care nu-și cunoaște părinții.”
Nicolae Iorga

Istoria unui popor este asemenea unei fântâni care, generație după generație, alimentează prin faptele și viața spirituală și materială a înaintașilor și prin care viața lor perpetuează spre noi idealuri. Din ea se pot trage învățăminte pentru felul cum să acționeze noile generații și ce fapte să săvârșească spre a păstra și a îmbogăți ceea ce au realizat înaintașii. În vederea realizării acestor valori, am inițiat un proiect educațional de cercetare muzeală intitulat „(Re)Cunoaște-ți Țara”, care are ca scop dezvoltarea competențelor pentru o cultură democratică prin cunoașterea ținutului natal, cercetarea muzeală, studierea vieții populației autohtone, cercetarea documentelor, a vestigiilor din localitatea natală și din țară.

Obiectivele urmărite în cadrul proiectului de cercetare muzeală „(Re)Cunoaște-ți Țara” sunt orientate spre promovarea educației în spiritul

valorilor naționale și universale; deschiderea spre schimbare și a parteneriatului educațional; spiritul de echipă.

Direcțiile de cercetare preconizate sunt: viața și activitatea personalităților din localitate; studierea monumentelor istorice locale și naționale; depistarea documentelor, a fotografiilor din ziare, reviste etc.

La proiectarea activităților vom găsi sprijin atât în școală, la cadrele didactice, la personalul didactic auxiliar, cât și printre membrii comunității: părinți, bunici, reprezentanți ai autorităților locale, specialiști din diferite domenii, personalități locale¹.

În cadrul acestui proiect, pe 27 ianuarie 2022 a avut loc Conferința de comemorare a victimelor Holocaustului „Holocaust: istorie și lecții de viață”, la care au participat profesoarele de istorie, membre ale echipei de coordonare: Palii Ana, Falcă Olga, Sarmaniu Natalia și elevii din clasele a IX-a din Gimnaziul „Mihai Eminescu”, Ghindești, și Gimnaziul Hârtop. Elevii au explorat istoria Holocaustului. Au descoperit dimensiunea tragediei, imensitatea cifrelor, adâncimea până la care a putut să se scufunde umanitatea.

Pe data de 2 martie 2022 am organizat o întâlnire cu primarul orașelului Ghindești Bulat Mihai și al comunei Ghindești Falcă Gheorghe – ambii veterani ai războiului din zona nistreană și din Afganistan. Invitații au împărtășit elevilor din gimnaziile Ghindești și Hârtop teribile scene ale războaielor. Astfel, valorificarea formativă a istoriei relatate din memoria persoanelor resurse antrenează gândirea, fundamentează autonomia intelectuală și morală a elevilor, cunoașterea adevărului, la obiectivitate, la spirit critic, participarea activă și conștientă.

¹*Repere metodologice privind organizarea procesului educațional la disciplina școlară Istoria românilor și universală, 2022-2023.*

Foto 1. În imagine: de la stânga spre dreapta: Bulat Mihai, primarul orașului Ghindești; Falcă Gheorghe, primarul comunei Ghindești.

Foto 2. Elevi din clasa a IX-a din gimnaziile Ghindești și Hârtop și profesoarele de istorie: la dreapta – Falcă Olga, la stânga – Sarmaniu Natalia și Palii Ana

Grupul țintă: beneficiari direcți – elevii claselor a VII-a – a IX-a din Gimnaziile Hârtop și „Mihai Eminescu”, Ghindești (30 de elevi). Cadrele didactice – Falcă Olga, Sacenco Natalia, Leonte Tatiana, Palii Ana. Beneficiari indirecti: elevii ambelor gimnazii (360 de elevi), cadrele didactice (37), părinții, comunitățile locale ale orașului Ghindești și Hârtop. Competențele formate, atitudinile, convingerile, opiniile, emoțiile și sentimentele au fost expuse în filmulețele

dedicate eroilor din localitatea natală care au participat la Războiul din Transnistria din 1992 și au fost postate pe paginile oficiale ale gimnaziilor Ghindești și Hârtop, pe paginile primăriilor Ghindești, având un grad înalt de vizualizare².

Parteneriatele semnate și colaborarea între instituții și cadre didactice de la diferite discipline școlare realizează competențe ale culturii democratice la elevi și la cadrele didactice³. Inițial, au fost în colaborare doar două instituții de învățământ – Gimnaziul Hârtop și Gimnaziul „Mihai Eminescu”, Ghindești. Treptat, am motivat să participe și alte instituții: Gimnaziile Coșernița, Cernița, Temeleuți și numărul colaborărilor va crește prin activități captivante și productive.

Importanța colaborării rezidă în luarea deciziilor, iar dialogul cultural dezvoltă valori și empatie culturală. Parteneriatele au obiectivul comunicării. Implementarea unui proiect educațional necesită cunoștințe, deprinderi, abilități și exercițiu permanent în domeniul comunicării interpersonale și colective. Succesul în cadrul acestui proiect depinde în mare măsură de modul în care are loc comunicarea în cadrul fiecărei etape și activități. Suntem exigenți în legătură cu această problemă, deoarece strategia de implementare presupune o comunicare constantă în cadrul echipelor de proiect.

Foto 3. Evenimentul semnării Acordului de parteneriat: în centru Furtună Lidia, metodist DGE Florești; dreapta – Buzdugan Natalia, directoarea Gimnaziului Coșernița; Palii Ana, coordonatoarea proiectului; Falcă Olga, membră a echipei de coordonare; stânga – Leonte Tatiana, directoarea Gimnaziilor „Mihai Eminescu”, Ghindești, și Gimnaziul Hârtop (filială); Sacenco Natalia, membră a echipei de coordonare. 16 noiembrie 2022

² <https://www.facebook.com/paliiana1/videos/521766269373770>

³ Cristea Sorin. *Parteneriatul în educație*. În: DIDACTICA PRO..., 2013, nr..3, p. 55.

Multidisciplinaritatea, abordările inter- și transdisciplinare au în vedere articularea sau chiar fuziunea unor obiective educaționale și conținuturi disciplinare în structuri didactice integrate (limbă și literatură, istorie și geografie, biologie și chimie, fizică și matematică etc.), care se poate realiza prin: combinarea unor obiecte de studiu; stabilirea relațiilor între concepte, fenomene și procese din domenii diferite; corelarea temelor supuse cercetării cu situațiile din viața cotidiană; crearea unor unități tematice corelate cu conținutul curricular; centrarea pe activități integrate de tipul proiectelor; gruparea elevilor pe cercuri de interes⁴. Multidisciplinaritatea este abordată împreună cu dezvoltarea cognitivă și afectivă a copilului, îi oferă acestuia oportunitatea de a observa, de a cerceta, de a cunoaște în mod direct o mare varietate de aspecte din mediul natural este excursia⁵. Aceasta înlesnește educarea și dezvoltarea simțului estetic, stârnește dragostea pentru natură și respectul pentru frumusețile ei, stimulează curiozitatea și spiritul de echipă al copiilor, aceștia păstrând în memorie unele momente ce pot fi de neuitat pentru ei pentru tot restul vieții.

În cadrul cercetărilor am realizat mai multe excursii la: Orheiul-Vechi, Mănăstirea Curchi, Mănăstirea Rudi, Mănăstirea Cosăuți, Cetatea Soroca, „Peștera Răposăților” din satul Rudi, Punctul Geodezic „Arcul Struve”. În cadrul acestor activități de cercetare am stimulat dezvoltarea spiritului de observație, formarea unor deprinderi de orientare pe teren, schițarea unor peisaje simple, alcătuirea unor scheme/desene; formarea deprinderii de a utiliza instrumente necesare cercetării terenului (busola); formarea deprinderii de a face scurte însemnări pe parcursul excursiei; formarea deprinderilor de a colecta, ambala și transporta materialul adunat în excursie; formarea deprinderilor de a immortaliza pe peliculă imagini semnificative din punct de vedere geografic, istoric; lărgirea orizontului didactic, realizând legătura dintre teorie și practică. După fiecare excursie am diseminat colegilor din instituțiile gimnaziale rezultatele cercetărilor în bucle informativ și filmulețe tematice, postate pe rețelele de socializare, cu părinții și comunitățile locale.

⁴ Proțiu Silvia. *Rolul proiectelor educaționale în dezvoltarea instituției de învățământ profesional tehnic*. În: UNIVERS PEDAGOGIC, 2018, nr. 1, p. 77.

⁵ *Curriculum Național. Istoria românilor și universală, clasa V-IX*, Chișinău, 2020, p. 41.

Foto 4. 26 octombrie 2022 - excursie la Cetatea Soroca cu elevii din gimnaziile Coșernița și Hârtop

Actualitatea și importanța proiectului rezidă în faptul că noul tip de educație se bazează pe patru competente fundamentale de tip transdisciplinar: a învăța să cunoști, a învăța să faci; a învăța să trăiești împreună cu ceilalți; a învăța să fii⁶. Așadar, este necesară o educație care să acorde o mai mare importanță elevului. Este evident faptul că organizarea învățării pe criteriul disciplinelor formale clasice este insuficientă într-o lume caracterizată de explozia informațională și de o dezvoltare majoră a tehnologiilor noi. Este necesară o învățare mai aproape de nevoile copilului contemporan. Realizăm acest lucru în cadrul proiectului, implicând copiii în activități de cercetare și analiză, pentru a le stimula interesul de a descoperi trecutul poporului român și a scoate în evidență adevărul ce a călăuzit permanent idealul unității naționale, ideal pentru care s-a luptat de-a lungul timpului. Diseminarea descoperirilor și realizările în cadrul proiectului sunt prezentate comunității școlare în revistele electronice: „La noi acasă la Hârtop”, și „La noi acasă la Ghindești”.

⁶ Andrei Andriana. *Managementul proiectelor educaționale*. În: Junior scientific researcher journal, 2017, Nr. special 1, p. 80.

Bibliografie

1. Andrei Andriana. *Managementul proiectelor educaționale*. În: Junior scientific researcher journal, 2017, nr. Special 1
[https://www.jsrpublishing.com/userfiles/files/archive_pages/71/12. MANAGEMENTUL .pdf](https://www.jsrpublishing.com/userfiles/files/archive_pages/71/12_MANAGEMENTUL.pdf) (vizitat 25.03.2023).
2. Cristea Sorin. *Parteneriatul în educație*. În: DIDACTICA PRO..., 2013, nr.3.
[https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/54_56 Parteneriatul%20in%20educatie.pdf](https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/54_56_Parteneriatul%20in%20educatie.pdf) (vizitat 22.03.2023).
3. *Curriculum Național. Istoria românilor și universală*, clasa V-IX, Chișinău, 2020.
https://mecc.gov.md/sites/default/files/istoria_rom_si_univ_gimnaziu_ro.pdf(vizitat 29.03.2023)
4. Proțiu Silvia. *Rolul proiectelor educaționale în dezvoltarea instituției de învățământ profesional tehnic*. În: UNIVERS PEDAGOGIC, 2018, nr. 1
https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/76-84.pdf ,21.03.2023
5. *Repere Metodologice privind organizarea procesului educațional la disciplina școlară Istoria românilor și universală*, 2022-2023.
6. <https://www.facebook.com/paliiana1/videos/521766269373770> (Vizitat 27.03.2023)